

[Transcript] Forklart / Ap eier ingen saker lenger: Så dyp er krisen

Forrige uke fikk arbeidetparti i seg en skikkelig smel.

En ny meningsmorning viser at bare 15,5% ville stemt på dem om det var valg i dag.

Det er jo nedslående uttal, punktum.

Kort sagt, AP er i trouble.

Sitter i regjeringen en tid hvor vi har krig heroppe, høy pristesting som vi skal få ned.

Nå sørg for at ikke rettag går videre opp.

Mange krevende valg, og det må vi stå i.

Men kan tallene bare forsvare som en tid vi lever i?

En ny undersøkelse viser at arbeidetpartiets problemer stiker mye dypere enn det.

Du hører forklart fra Aftenposten. I dag er det mandag 13. mars, og mitt navn er Philip A.

Johannesborg.

Valknatt av høsten 2021 så stod jublen i taget på arbeidetpartiets valkvakke.

Tusen takk!

Kanskje var det mest alt en enorm lettelse for høyres Erna Solberg? Hvor har du noe hatt makt deg i otte år?

Nå som egentlig har vært ganske tøft å takkelig for arbeidetpartiet.

Jonas Kastøra hadde du tappet valget i 2017, og derfor så smakte denne seien ekstra godt.

Od Inge Ås, du er politisk journalist her i Aftenposten, hva skjedde dette valget i 2021 da?

Større ble jo statsminister, men det tok jo ikke så veldig lang tid av før problemet.

Man begynte å hobe seg opp for arbeidetpartiet.

Strømprisen skjøde det hver neste mei igång, og så kom der en ny bølge med covid.

Og da var du i gang, og etter disse baller er det bare på seg.

Kort tid ette valget, så begynte det å gå nedover.

Aldri før har regjering mistet så mange velgere, så raskt årets første meningsmåling for Aftenposten.

NRK er ikke veldig oppløftende lesning for større og vedum.

Så åretter når det arbeidetpartiet er en ny bønn.

16,9 prosens oppslutning er et av skyldig tall for AP.

For i uke fant noen frem en spade og en ny bønnotering.

Høyre er større enn hele venstre siden til sammen på en ny måling,

og benorn har gjort bare frifagbevegelse. Arbeidetpartiet nå er et nytt bønnpunkt.

Dagsavisen og frifagbevegelse kom i måling for uge der Arbeidetpartiet bare fikk 15,5 prosent av velgeren,

og for deg så er det helt uhørt dårlig.

Det er egentlig 100 år vært Norges største parti,

og spesielt til for deg så var du et høyre fikk 36,9 prosent.

Og nå viser en ny underkjøkelse Nordstat har gjort for Aftenposten

at det kanskje stikker dypere enn det man først skulle tro.

Varslags underkjøkelse er dette å dinge.

Dette er noen underkjøkelse der velgeren er blitt spurt om to ting egentlig.

Åsen sager det som er de viktigste for deg i valget til høsten,

og der er de tre viktigste helse, det er skatt og avgiftet, og det er elromsorg.

Og den andre ting er at de har spørt om åsenpartiet er det de mener

som hedder den beste politikken på 13 ulig område.

Denne underkjøkelsen blåste gjort rett etter valget i 2021.

[Transcript] Forklart / Ap eier ingen saker lenger: Så dyp er krisen

Hva var de viktigste sagsområdene da?

Ja, det vi så då var at i det valget så var den aller viktigste saken for velgeren sociale forskjell i samfunnet.

Det var den som fleste tenkte mest på når de velte hvem de skulle stemme på.

Og på de neste plassene etter det så følte det miljø,

og så var det skatt og avgiftet på tredje plass,

og tallene visste at velgeren mente at arbeiderpartiet var det partiet som var best på klart fleste område.

Områdene de var best på var for eksempel helse, sociale forskjell, arbeidsliv, elromsorg og så videre.

Om vi så at centerpartiet var best på distriktspolitikk, høyre var best på forsvar og emn det gøy på miljø.

Hvor viktig er det egentlig for partien å ha eiskap til en sak eller et sagsområde da?

Det er veldig viktig egentlig for nå hvis det velgeren tenker at

arbeiderpartiet synes jeg ikke er best på noen politik område,

så er det jo heller ikke noe stor grunn til å tro at de kommer til å stemme på arbeiderpartiet.

Og i tillegg så er det for partien viktig å ha noen område som de skyldte seg ekstra ut på,

sånn at de er jo her sjanset å vinne deg velgeren som er opptatt av akkurat den saken.

Arbeiderpartiet er jo sammen med høyre egentlig sånn store partiet som regel

har hatt et ganske breitt felt av saken der de står til litt hos velgeren,

og det gjør jo at de kan nå flere velgere.

Og for arbeiderpartiet så har det mest etter 2021 bare gått nedover,

for nå er tallene snudd på hodet.

Ja, nå er arbeiderpartiet faktisk mistet til liten og sagsrenskapet

til alle de sagsområdene som de hadde etter valget sist.

Dette gjenspeiler jo de målingene som er nå, så det er ikke overraskende,

men for oss er det jo da en stor utfordring å snude.

Og dinget, hva viser denne undersøkelsen nå?

Fra ei sju sagsområde etter valget 2021 så er jo arbeiderpartiet ingen igjen.

Helse er jo den viktigste saken for velgeren akkurat nå,

der mener de at høyre er best.

Skatt og avgiftet, sagde nummer to, der er det jo høyre.

På tredje plass så har du Elromsorg, der er det FRP og høyre

som er de to partiene som velgeren mener best.

Da er det jo litt interessant å se at det der er velgeren mener at

de ligger på ti er best på ulegge ting, for eksempel så er sentet på de fortsatt

best på distriktspolitikk, mener de.

SV er best på sociale forskjellet.

QRF er barn og familiepolitikk.

Og så høyder du FRP, som egentlig er tri sager faktisk,

der velgeren mener at de er best.

Det er på innvandring, det er på Elromsorg og det er på samferdsel.

Men så er det arbeiderpartiet nå, det er ingen.

Kjetil B. Alsteheim, du er politisk redaktør her i Aftenposten.

[Transcript] Forklart / Ap eier ingen saker lenger: Så dyp er krisen

Hva sier disse tallene?

Dette er dystere tall for arbeiderpartiet, de har slitt på målingene lenge og så får de disse tallene tillegg og det er en ordentlig kaldurs.

Hvorfor er disse tallene så dramatiske?

Sagsseierskap er viktig for et parti for å ha troverdighet på et område og at velgerne skal tenke at dette er et felt som det et parti kan nå om eller oppdate av eller har politikk på.

Og så varierer det jo når man får effekt av å ha sagsseierskap på et område.

Centerpartiet er et veldig godt eksempel på det.

Centerpartiet har høy troverdighet på distriktpolitikk, har sagsseierskap der.

Men i de valgene der velgerne ikke er så oppdatt av distriktene eller distriktpolitikken, så hjelper ikke det Centerpartiet.

Vi ser et eksempel nå som er med framskistpartiet.

FRP har sagsseierskap på innvandrings- og integreringspolitikk,

men vi ser at velgerne er veldig lite oppdatt av innvandring og integrering akkurat nå så da får ikke framskistpartiet nå dra hjelp på det område.

Arbeiderpartiet er et parti som har sagsseierskap på mange store, mange fælt som hels og arbeidet sånt ting.

Når de ikke har det på noen fælt, så er det et veldig dårlig utgangspunkt før et valg.

Og dette kommer jo på toppen av mange vanskelig saker og tunger månter for Arbeiderpartiet siden de tok over regjeringmakten høsten 2020.

For etter at Arbeiderpartiet kom til makten i 2021, så fikk de krisene kastet på seg veldig fort.

Først var det stremprisene som ble ubehagelig og uvant høye.

De begynte å stige allerede ganske tidlig i høsten 2021,

og som ble opplevd som et ganske stort problem i løpet av november med krav mot her mot regjeringen komme med tiltak.

Og etter det så var det jo pandemien som gjorde comeback, nemlig gå med kron.

Ja, det kom jo helt sånn i månedskifte november og december,

da trodde vi jo at vi var ferdig med pandemien,

og forrige regjeringen, Erna Solberg og Bent Høye,

de hadde brettet sammen med ettern og nå var det klart for One Night Stands og alt sammen.

Og så kom Omikron, og det var en veldig bekymring for hvor alvorlig det kunne bli, og vi fikk en ny nedstegning.

Og etter det igjen så kom jo da de høye stremprisene få fullt, med renter i tillegg.

Hva betyr det for Arbeiderpartiet?

Utover våren så fikk vi den stremprisen,

og har jo fullt oss gjennom alle disse måntene.

Så man hadde en prisvekst som man først trodde skulle være et litt midlertidig fenomen, men som bete seg fast, så ble man så stigende priser gjennom året.

Så det ble mye på en gang.

I en gang var APN Norge's største parti,

og de var partiet som bygget landet opp igjen etter krigen.

Men siden da har over halvparten av velgerne forslundet i følge målingene.

[Transcript] Forklart / Ap eier ingen saker lenger: Så dyp er krisen

Hva er det som har skjedd med Arbeiderpartiet?

Arbeiderpartiet og Centerpartiet i regjering har fått alle disse tunge sakene, som de har måttet håndtere, ulike kriser som har stålet mye oppmerksomhet, og ikke minst beslaglegget veldig mye av pengene de skulle brukt på oppfylle andre valgløfter. Og så viser jo denne målingen, nye målingen, om sakseierskap, at dette problemet er større enn enkelt saker.

Når Arbeiderpartiet ikke eier noen saker, så tyder det på at partiet har mistet tillitt generelt, at det handler om at velgerne mistet tillitt til at Arbeiderpartiet kan styre trygt og godt. Og det har jo vært Arbeiderpartiet's varemerke, å ha støkurs og tryggstyring.

Når vi ser de lavemuttallene på målingene, og vi ser at det ikke eier noen saker, så tyder det på at det er en generell viktig tilliten til partiet. Og i tillikt så ser vi da at høyre gjør det veldig bra, og i undersøkelsen så har høyre tatt over veldig mange av Arbeiderpartiet saksområder, hvorfor høyre det så bra da?

Det handler jo mye om andres ulykke, og at velgerne trenger et sted å gå, og så handler det veldig mye om Erna Solberg, og at hun satt 8-årigere regjering, håndtert forskjellige kriser, og den største var pandemien, og at det har fått en litt solberg nostalgi, og at du tenker at det var trygt og greit, og at hun spiste surser på jeglo, men ellers kom vi oss gjennom pandemien, og at hun har med seg et styringstillegg fra de 8-årige som statsminister. Det tror jeg det handler veldig mye.

Og styringstillegg er et kjent fenomen i politikken. Når en kriser slår inn, får de som styrer landet en del gratis godvillig. Velgerne strømmer til det partiet, som med trygg og stødig hånd tar oss gjennom stormen. Men i dag stormer det jo masse.

I så arbeidspartiet fikk en liten oppdur på målingene i den første tiden, etter russiske fullskala invasjonen av Ukraina. Men så gikk det veldig fort over, og det har blitt dårligere siden. Og det kan handle noe om det som er et problem for regjeringen, nemlig at sånn som under pandemien, så kunne solbarrieringen og Stortinget bruke masse ekstra miljarder for å gi støtte til bedrifter som at det stengende og alt mye blir sant. Men det nå er en økonomisk situasjon der det er vanskeligere. Når skal Velgera ha blitt vant med de siste 20 årne at hvis det er et problem, så kan man bare helle noen flere miljarder fra alle fandan på det.

[Transcript] Forklart / Ap eier ingen saker lenger: Så dyp er krisen

Og så går det bort, eller blir hvertfall kompensert eller dampet på noe vis.
Det gjør det nå.
Og nå er det to små håp for partileder Jonas Garstøyre.
Det ene er at veldig mange i undersøkelsen svarte vet ikke.
Det andre er ting.
Det som er poenget at det er ikke valg i dag.
Dette er en meningsmåling som kan skrives om.
Det er en måling av meninger langt under valg.
Men det er en mening av en EU.
Jeg synes det er litt rart at Støyre sier at vi er langt under valg,
fordi lokalvalget er om seks måneder i september.
Og det er ikke lenge til.
Det er mulig han tenker på stortingsvalget i 2025,
men lokalvalget er også veldig viktig.
Han har jo rett i at den ene målingen som kom her med 15,5% denne uka er en enkelt måling.
Den ligger ganske mye lavere en del lavere enn andre målinger.
Vi har også sett en måling denne uka der arbeidetpartiet var over 19.
Men hvis du ser på gjennomsnitte av målingene,
så har det vært en fallende tendens fra januar.
Og så trenden er ikke god.
Hva kan arbeidetpartiet gjøre da for å komme seg ut av denne knipa?
Støyre sier at de må holde ut.
Og de to regjeringspartiet har et håp om at hvis de gjør det,
så vil det vise seg at politikken deres har effekt at på et annet tidspunkt
så vil prisveksten brems opp og rentøkningene stoppe,
og strømprisen blir mer klar å leve med.
Og det kan jo tenkes at hvis de måtte komme seg gjennom dette,
og avvist at vi de gleder å styrre gjennom vanskeligere saker,
at velgerne vil legge ved bak den tongetiden bak seg.
Men velgerne er jo generelt sett ganske utaknemmelig.
De gir ikke premir til partier for ting de har oppfylt av politikk eller løfter.
De kommer heller med krav om at de skal gjøre mer og neste gang som kommer nå.
Så selv om det fortsatt er et halvt år til valget,
så er det ikke lenge, og stressnivåer stiger i arbeidetpartiet nå.
Du har hørt en podcast fra Aftenposten.
Det var politisk sjenalist Odd Inge Ås og politisk redaktør her i Aftenposten
som tok deg gjennom saken om hvorfor arbeidetpartiet nå sliter så gruffelt.
Med et EU med Jonas Gar Større er tatt opp av Sigri Gøysen,
lyden Ellers er hentet fra NRK og NTB.
Denne episoden er laget av Synes Øhol og meg, Philip A. Johannesborg.
Resten av forklart er i en i Føland, David B. Koni,
Trond Odin Johansen, Olaf Eggersvik og Anders Weberg.
Om du likte dette, så anbefaler jeg deg å sjekke ut podcasten Aftenposten,
hvor KTIL B. Alstheim er fast pratmaker.

[Transcript] Forklart / Ap eier ingen saker lenger: Så dyp er krisen

Da blir du på APNO og i Podmy-appen.

Forklart kan du høre når du vil, akkurat der du liker å høre podcast.